<STY-24575 Vaccination - Säsongsinfluensa>

Innehåll

1. Allmänt om säsongsinfluensa och vaccin 1
2. Säsongen 2026/2027....2
3. Rekommenderade grupper 2
3.2 Influensavaccination till barn 3
3.2 Övriga rekommenderade grupper 3
3.3 Icke rekommenderade grupper....3
4. Prioriteringsordning för vaccin 3
5. Hälsodeklaration....3
6. Blodförtunnande mediciner 4
7. Vaccination vid allergi....4
7.1 Äggallergi....4
8. Kombination med andra vacciner 4
8.1 Influensa- och covid-19-vaccin 4
8.2 Influensa- och pneumokockvaccin....5
8.3 Särskild hänsyn vid vaccinering av sköra personer....5
9. Vaccin som används säsongen 2026/2027....5
9.1 Standarddos vaccin Influvac: 5
9.2 Standarddos vaccin, Fluarix 5
9.2 Förstärkt vaccin Fluad 5
9.3 Levande försvagat vaccin Fluenz (nässpray) 6
10. Vilka bör inte vaccineras....6
11. Biverkningar....6
12. Beställning av vaccin 6
13. Dokumentation i patientjournal 6
14. Vem får ordinera vaccin....6
15. Mer information 6

1. Allmänt om säsongsinfluensa och vaccin

Influensa är en virussjukdom som förekommer i hela världen och orsakar utbrott varje vintersäsong på norra halvklotet. Influensa karaktäriseras av feber, hosta och ont i kroppen. Smittsamheten är hög och vissa personer som blir smittade riskerar att bli allvarligt sjuka. Influensavirus förändras ständigt genom mutationer. För att få ett skydd mot influensa måste man därför vaccinera sig varje år.

Influensavaccination är den mest effektiva åtgärden för att förhindra och förebygga säsongsinfluensa och dess allvarliga följder. Den förväntade effekten uppnås cirka två veckor efter vaccination. Vaccinerna måste årligen anpassas till de influensavirus som cirkulerar, och läkemedelsbolagen gör detta efter rekommendationer från Världshälsoorganisationen (WHO).

De tillgängliga vaccinerna mot säsongsinfluensa innehåller två influensa A-stammar och en eller två influensa B-stammar.

2. Säsongen 2026/2027

Då influensa även kommande säsong förväntas leda till en större sjukdomsbörda än covid-19 är vaccinationskampanjen 2026/27 förlagd i tid för att ge optimalt skydd under förväntad influensaspridning. Samvaccination med vaccin mot influensa och covid-19 har många logistiska fördelar som kan leda till högre vaccinationstäckning.

- Kostnadsfri vaccination mot influensa erbjuds mellan 2 november och 28 februari för rekommenderade grupper, med beredskap att kunna vaccinera nytillkomna riskgrupper fram till sista mars om 2027 om smittspridning pågår. Det är önskvärt att majoriteten av vaccinationerna ges mellan 2 november och 31 december.
- Personer boende på Säbo kan vaccineras från den 20 oktober. Personer över 65 år på Säbo ska erbjudas det förstärkta vaccinet Fluad. Vaccin mot covid-19 och influensa kan ges samtidigt eller uppdelat på två tillfällen. Vid två vaccinationstillfällen ges covid-19 som första vaccin, följt av influensa gärna efter 3 november.
- Datum för när vård- och omsorgspersonal kan börja vaccineras är inte fastställt.

3. Rekommenderade grupper

Personer som har ökad risk för att bli allvarligt sjuka erbjuds kostnadsfri vaccination under vaccinationskampanjen. Följande grupper omfattas av Folkhälsomyndigheten rekommendation om årlig vaccination mot influensa:

- Alla personer 65 år och äldre, dvs personer födda 1961 eller tidigare (från det år man fyller 65 år)
- Personer i åldern 6 månader till 64 år med någon av följande underliggande sjukdomar eller tillstånd som ökar risken för svår influensa:
  - hjärt- och kärlsjukdom inklusive stroke (hypertoni som enda diagnos ingår inte)
  - kronisk lungsjukdom såsom KOL eller svår, instabil astma
  - diabetes mellitus typ 1 och 2
  - leversvikt
  - njursvikt
  - nedsatt immunförsvar på grund av läkemedelsbehandling eller immunhämmande sjukdom eller tillstånd, till exempel blodcancersjukdomar eller Downs syndrom
  - sjukdomar eller tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft och sekretstagnation, till exempel neuromuskulär sjukdom, flerfunktionsnedsättning eller obesitas med ett BMI på 40 eller högre
  - annan sjukdom eller annat tillstånd med nedsatt allmäntillstånd, som gör att influensa kan leda till ett allvarligt sjukdomsförlopp, till exempel demens, psykisk sjukdom eller skadligt alkohol- eller drogbruk, som orsakat en nedsatt kroppslig hälsa
  - graviditet (efter graviditetsvecka 12). De gravida som har en ytterligare riskfaktor kan vaccineras även före graviditetsvecka 13

För alla personer i riskgrupp rekommenderas även profylax med antivirala läkemedel vid känd exposition för influensa, och behandling med antivirala läkemedel vid influensasjukdom, enligt behandlingsrekommendationer från Läkemedelsverket.

3.2 Influensavaccination till barn

Influensavaccination rekommenderas till barn från 6 månaders ålder, i de angivna riskgrupperna.

3.2 Övriga rekommenderade grupper

Därutöver rekommenderas influensavaccination till:

- Hushållskontakter, både barn och vuxna, till personer med kraftigt nedsatt immunförsvar. Vaccinationen bekostas av individen själv.
- Vård- och omsorgspersonal som arbetar nära personer i riskgrupp. Vaccinationen bekostas av arbetsgivaren.

3.3 Icke rekommenderade grupper

Vaccin kan ordineras av läkare även till personer som inte omfattas av en rekommendation efter individuell bedömning. En person som inte ingår i riskgrupp men som ändå önskar vaccin bekostar själv sitt vaccin.
Personer som inte omfattas av rekommendationer för vaccination mot influensa kommer initialt inte att kunna erbjudas vaccination av regionens vaccindoser, då riskgrupper behöver prioriteras.

4. Prioriteringsordning för vaccin

Om en prioritering mellan riskgrupperna behövs på grund av förseningar av vaccin, rekommenderar Folkhälsomyndigheten följande prioriteringsordning.

- Grupp 1: Medicinska riskgrupper. Hit hör gravida efter graviditetsvecka 12. Gravida med ytterligare riskfaktorer rekommenderas vaccination även innan graviditetsvecka 13. Hit hör också vuxna och barn från 6 månaders ålder med en sjukdom eller ett tillstånd som ökar risken för allvarlig influensa. Dessa sjukdomar och tillstånd finns specificerade i riskgruppslistan (högre prioritet för högre ålder). I grupp 1 ingår även personer som bor i särskilt boende för äldre (SÄBO) eller har hemtjänst.
- Grupp 2: Personer som är 75 år och äldre och inte tillhör en medicinsk riskgrupp.
- Grupp 3: Personer som är 65 år och äldre och inte tillhör en medicinsk riskgrupp.
- Grupp 4: Hushållskontakter till personer med kraftigt nedsatt immunförsvar.
- Grupp 5: Personal inom vård och omsorg som arbetar nära patienter och omsorgstagare med ökad risk för allvarlig influensa.

Vaccindoser behöver sparas till personer som kan tillkomma som riskgrupp senare under influensasäsongen. Det kan till exempel gälla en person som får en ny sjukdom eller blir gravid. Personer som löper större risk att bli allvarligt sjuka av influensa behöver vaccineras först.

5. Hälsodeklaration

Hälsodeklarationen för vaccination mot covid-19, säsongsinfluensa och pneumokocker är gemensam. Ska fyllas i inför vaccination, se
DocPoint BLA-21719-v.17.0 Vaccination - Hälsodeklaration vaccination

6. Blodförtunnande mediciner

Vid intramuskulär vaccination finns en viss blödningsrisk. Det är därför särskilt viktigt med lokal kompression efter vaccination hos dessa patienter. För att minska risken för blödningskomplikationer ges vaccinationen i deltoideusmuskeln, se
DocPoint STY-21813-v.15.0 Vaccination - Blodförtunnande behandling

7. Vaccination vid allergi

Vid all typ av vaccination ska det alltid finnas utrustning och kompetens att handlägga en eventuell allergisk reaktion, se
STY-48652-v.4.0 Anafylaxi - behandling
Personer som tidigare fått en kraftig reaktion efter vaccination eller som har haft anafylaktisk reaktion av läkemedel som krävt sjukhusvård hänvisas till allergimottagningen via remiss för ställningstagande till vaccination.

7.1 Äggallergi

Influensavaccin tillverkas i befruktade hönsägg. Efter flera reningssteg finns ytterst lite äggprotein kvar i vaccinet. Därför är risken för en svår allergisk reaktion mycket låg. Aktuell forskning visar att personer med äggallergi kan vaccineras med äggbaserade influensavacciner mot influensa. Det gäller även personer som tidigare har haft en allvarlig reaktion mot ägg. Äggallergi är därför inte i sig ett hinder för influensavaccination.

- Barn: De allra flesta barn med äggallergi kan vaccineras mot influensa på sin vanliga vårdcentral eller motsvarande vårdinrättning. De behöver ingen observationstid. En liten grupp barn och ungdomar har en aktuell äggallergi som har krävt sjukhusvård på grund av anafylaxi mot ägg. De bör vaccineras på en mottagning med allergikompetens och med 30 minuters observationstid. Det gäller vid både nasal spray och injektion.
- Vuxna: Vuxna som tidigare har haft anafylaxi mot ägg observeras under 30 minuter på vårdcentral eller motsvarande vårdinrättning. Övriga vuxna behöver ingen observationstid.

8. Kombination med andra vacciner

Bedöm vid varje tillfälle om det är lämpligt att ge flera vacciner samtidigt. Att ge fler vaccin vid samma tillfälle kan öka risken för biverkningar. Framför allt kan det ge lokala biverkningar, men även risk för ökad feberreaktion. Därför behöver en medicinsk bedömning göras i varje enskilt fall av samvaccination. Det bör särskilt beaktas vid vaccination av äldre sköra personer och gravida, och särskilt vid vaccination med två adjuvanterade vacciner, eller vid influensavaccination i kombination med levande vaccin.

Om samvaccination bedöms säker bör olika injektionsställen användas, helst en injektion i vardera armen om två vaccin ges samtidigt. Om tre vaccin ges vid samma tillfälle bör det vara minst 2,5 cm mellan injektionsställena. Om samvaccination inte bedöms aktuellt bör det gå minst 1 vecka mellan vaccinationerna.

Nya vacciner bör inte ges vid samma tillfälle som andra vaccin, det gäller till exempel vaccinerna mot RSV. Ett intervall på minst 2 veckor rekommenderas.

8.1 Influensa- och covid-19-vaccin

Samtidig vaccination påverkar inte vaccinernas skyddseffekt. Biverkningar som har rapporterats är milda och liknande de som kan uppstå vid separat vaccination.

8.2 Influensa- och pneumokockvaccin

Samtidig vaccination påverkar inte vaccinernas skyddseffekt. Även adjuvanterat influensavaccin och konjugerat pneumokockvaccin kan ges samtidigt. Biverkningar som har rapporterats är milda och liknande de som kan uppstå vid separat vaccination. Inga allvarliga biverkningar, som anafylaxi, har rapporterats vid samtidig administrering.

8.3 Särskild hänsyn vid vaccinering av sköra personer

Säsongen 2026/2027 är det upphandlade förstärkta vaccinet som rekommenderas på Säbo ett adjuvanterat influensavaccin. En bedömning bör göras vid varje enskilt vaccinationstillfälle för att bedöma om samtidig vaccination med annat vaccin är lämpligt. Det gäller både samtidig administrering av adjuvanterat influensavaccin och covid-19-vaccin och samtidig administrering av adjuvanterat influensavaccin och konjugerat pneumokockvaccin.

9. Vaccin som används säsongen 2026/2027

Under vaccinationskampanjen används tre olika trivalenta influensavacciner. Samtliga innehåller en A/Missouri/11/2025 (H1N1)pdm09-likt virus, en A/Darwin/1454/2025 (H3N2)-likt virus och en B/Tokyo/EIS13-175/2025 (B/Victoria linje)-likt virus.

9.1 Standarddos vaccin Influvac:

- Äldre (födda 1961 eller tidigare)
- Medicinska riskgrupper från 6 månaders ålder inklusive gravida

En dos om 0,5 mL Influvac ges till vuxna och barn från 6 månaders ålder.

Ges intramuskulärt eller subkutant. Intramuskulär injektion ges i den anterolaterala delen av låret på barn mellan 6 och 36 månader eller deltoideusmuskeln på överarmen på barn från 36 månaders ålder och på vuxna.

Barn upp till 8 år som inte tidigare vaccinerats ska få en andra dos på 0,5 ml efter minst 4 veckor. Från 9 års ålder ges en dos. Minsta dosintervall för övriga ca 1 år.

Se FASS Influvac

9.2 Standarddos vaccin, Fluarix

En dos om 0,5 mL Fluarix ges till vuxna och barn från 6 månaders ålder.

Ges intramuskulärt eller subkutant. Intramuskulär injektion ges i den anterolaterala delen av låret på barn mellan 6 och 36 månader eller deltoideusmuskeln på överarmen på barn från 36 månaders ålder och på vuxna.

Barn upp till 8 år som inte tidigare vaccinerats ska få en andra dos på 0,5 ml efter minst 4 veckor. Från 9 års ålder ges en dos. Minsta dosintervall för övriga ca 1 år.

Se FASS Fluarix

9.2 Förstärkt vaccin Fluad

- Fyllda 65 år boende på Säbo

En dos om 0,5 mL Fluad ges enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer till personer 65 år och äldre som bor på SÄBO.

Ges intramuskulärt i deltoideusmuskeln. Får ej ges subkutant.

Se FASS Fluad

9.3 Levande försvagat vaccin Fluenz (nässpray)

- Barn från 2 till 17 års ålder

Fluenz är godkänt för barn 2–17 år.
Ges som nässpray, en halv dos i vardera näsborren.
Till barn som tidigare har vaccinerats mot säsongsinfluensa räcker en dos. Tidigare ovaccinerade barn ska få ytterligare en dos efter fyra veckor. Fluenz är kontraindicerat till barn och ungdomar med kraftigt nedsatt immunförsvar då det är ett levande försvagat vaccin.
Se FASS Fluenz

10. Vilka bör inte vaccineras

- Barn under sex månader ska inte vaccineras mot influensa
- Undvik vaccination under pågående infektion med feber
- Överkänslighet mot någon av vaccinets beståndsdelar, se produktresumé i FASS
- Innehåller hönsprotein, se 7.1 ovan. Personer som kan äta sådant som innehåller ägg, till exempel pannkaka, sockerkaka, penslad bulle eller liknande, kan vaccineras.
- Vid kronisk inflammation eller autoimmun sjukdom i aktivt skede, eller svårare autoimmun sjukdom som SLE, MS eller myastenia gravis hänvisas personen till behandlande läkare för ställningstagande till vaccination.

11. Biverkningar

De vanligaste biverkningarna är milda och övergående, bland både barn och vuxna. De allvarliga biverkningar som har rapporterats är få och sällsynta. Mer information om biverkningar för respektive vaccin finns i FASS.

12. Beställning av vaccin

Se DocPoint STY-05831-v.22.0 Beställning av vacciner inom Region Gotland

13. Dokumentation i patientjournal

Ordination och administrering av dokumenteras under fliken Vaccinationer i Läkemedelsjournalen i TakeCare, se
DocPoint STY-24656-v.16.0 TakeCare - Vaccinationer, dokumentation

14. Vem får ordinera vaccin

Läkare har ordinationsrätt.
En sjuksköterska som har genomgått antingen specialistutbildning till distriktssköterska eller specialistutbildning inom hälso- och sjukvård för barn och ungdomar behörighet att ordinera läkemedel för vaccination enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer ang influensavaccination och pneumokockvaccination.
Sjuksköterskor som har gått en utbildning inom området får ordinera vaccin till vuxna enligt vissa av de nationella vaccinationsprogrammen. Det är verksamhetschefen som ansvarar för att det göra en bedömning av utbildningen. Bedömningen ska dokumenteras, se BLA-24690-v.11.0 Vaccination - Behörighet till sjuksköterska att ordinera vaccin inom Region Gotland

15. Mer information

Folkhälsomyndigheten:
Vaccination mot influensa — Folkhälsomyndigheten
Rekommendationer om influensavaccination till riskgrupper — Folkhälsomyndigheten

Vaccination av gravida mot influensa — Folkhälsomyndigheten
Vägledning för vaccination av personal inom vård och omsorg — Folkhälsomyndigheten